

Sygn. akt V CZ 97/17

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)
SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)
SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa K.B.
przeciwko W.T.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 7 lutego 2018 r.,
zażalenia powoda na wyrok Sądu Okręgowego w K.
z dnia 14 września 2017 r., sygn. akt XIX Ga .../16,

**uchyla zaskarżony wyrok, powierzając rozstrzygnięcie o
kosztach postępowania zażaleniowego orzeczeniu kończącemu
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 września 2017 r. Sąd Okręgowy w K. uchylił wyrok Sądu Rejonowego w B. z dnia 30 czerwca 2016 r. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania apelacyjnego. Podstawą rozstrzygnięcia był art. 386 § 4 k.p.c. z uwagi na nierozpoznanie przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy.

W zażaleniu powód zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie powołanego przepisu oraz w związku z nim szeregu innych przepisów postępowania, a także sprzeczność istotnych ustaleń z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, wnosząc o uchylenie tego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, z zasądzeniem kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nie rozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Z utrwalanego stopniowo orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że powinno się wąsko rozumieć przesłanki prowadzące do uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji, skoro rozpoznawanie sprawy przez drugoinstancyjny nie ma na celu tylko kontroli orzeczenia tego sądu, ale powtórne przeprowadzenie postępowania, z wykorzystaniem ustaleń i dowodów już przeprowadzonych w sprawie. Słusznie więc podnosi się, że potrzeba nawet znacznego uzupełnienia postępowania dowodowego, w tym usunięcia jego wad oraz przeprowadzenie dowodów bezpodstawnie pominiętych przez sąd pierwszej instancji nie uzasadnia orzeczenia kasatoryjnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2017 r., V CZ 58/17, nie publ.).

Dominuje również przekonanie, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, a z takim zarzutem ma się do czynienia w niniejszej sprawie, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było

przedmiotem tej sprawy, gdy sąd zaniechał zbadania materialnoprawnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2017 r., II CZ 38/17; z dnia 15 września 2017 r., III CZ 29/17 oraz z dnia 13 października 2017 r., I CZ 89/17, nie publ.). Stwierdza się przy tym, że „co do zasady przez pojęcie nierozpoznania istoty sprawy należy rozumieć nierozstrzygnięcie żądań stron, czyli niezafatwienie przedmiotu sporu. W świetle wykładni językowej, systemowej i funkcjonalnej tego zwrotu trzeba przyjąć, że wszelkie inne wady rozstrzygnięcia, dotyczące naruszeń prawa materialnego lub procesowego - poza nieważnością postępowania i nieprzeprowadzeniem postępowania dowodowego w całości - nie uzasadniają uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 2017 r., III PZ 5/17, nie publ.).

W świetle powyższych reguł i po skonfrontowaniu ich z motywami, którymi kierował się Sąd Okręgowy uchylając wyrok Sądu pierwszej instancji widać, że nie było to uzasadnione, nawet gdyby bardzo wąsko traktować te przesłanki, które nakazują uchylenie wyroku na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. Z dość trudnego do odczytania uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego - ze względu na ciągłą formę tekstu rozważań prawnych - widać, że w sprawie nie zostało tak wiele do wykonania, aby musieć kierować całą sprawę z powrotem do Sądu pierwszej instancji. Nie ma bowiem spełnionych wskazanych wcześniej tego przesłanek. Postępowanie dowodowe należy uzupełnić, gdyż nie potrzeba go przeprowadzać od początku, nawet w tej części, w której, zdaniem Sądu, nie poczynione zostały żadne ustalenia faktyczne, podobnie jak rzeczą Sądu Okręgowego jest ustalić podstawę prawną rozstrzygnięcia. Tylko na pierwszy rzut oka może się wydawać na podstawie uzasadnienia wyroku drugoinstancyjnego, że nie została w ogóle rozpoznana istota sprawy. Przekonuje o tym w szczególności ostatni fragment motywów zaskarżonego wyroku, w którym są podane ważne czynności, jakie miałby wykonać Sąd Rejonowy w celu prawidłowego rozpoznania sprawy. Są to jednakże czynności, które powinny należeć do sądu, rozpoznającego sprawę w drugiej instancji, jeśli jest on sądem merytorycznie ją rozstrzygającym. Nie jest zasadne zastosowanie art. 386 § 4 k.p.c. ze wskazaniem na nierozpoznanie istoty

sprawy, nawet jeśli jest potrzeba ustalenia podstawy prawnej rozstrzygnięcia, a postępowanie dowodowe wymaga uzupełnienia, choćby było ono znaczące.

Z tych względów należało na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o kosztach postępowania zażaleniowego na podstawie art. 108 § 2 w związku z art. art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c.

jw

a.ł